

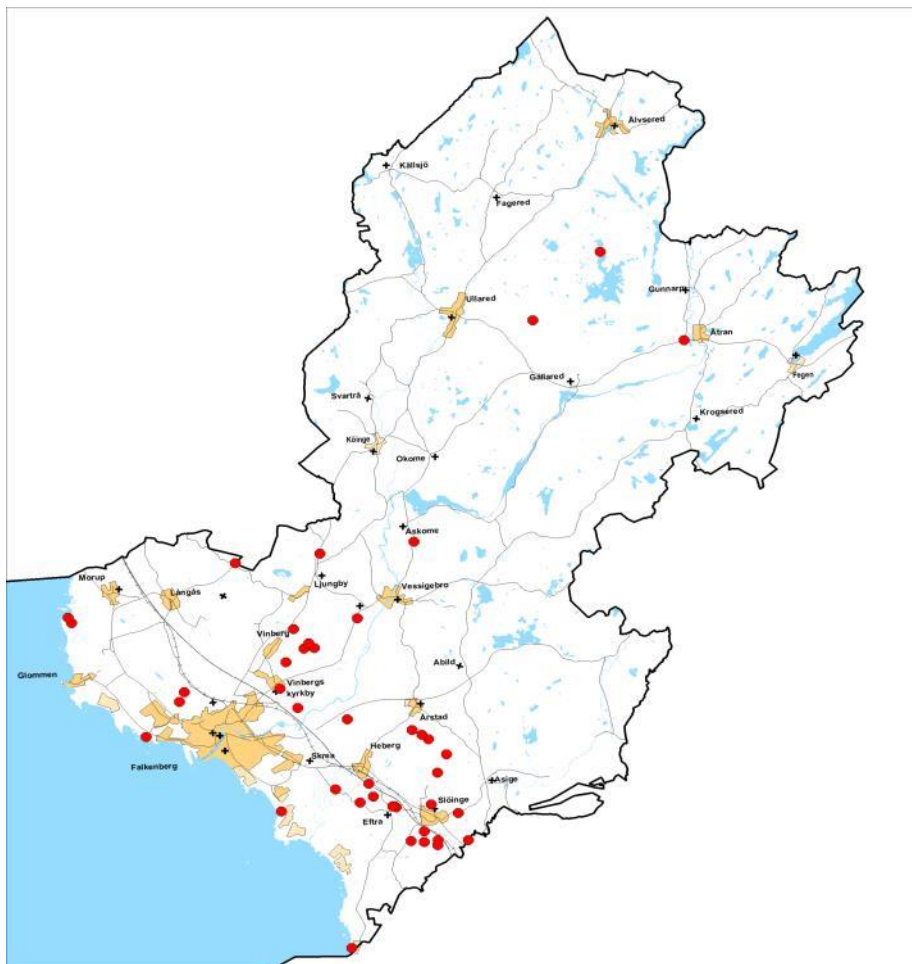
Tillsyn av minireningsverk i Falkenbergs kommun, 2013-2014

Miljö- och hälsoskydd

Bakgrund

Antalet små avloppsanläggningar med minireningsverk har kontinuerligt ökat i Falkenbergs kommun sedan år 2008. Idag finns över 40 anläggningar och varje år tillkommer några minireningsverk efter att gamla anläggningar åtgärdas eller att nya hushåll tillkommer. Figur 1 nedan visar översiktligt var minireningsverken är placerade i kommunen.

Figur 1- Röda punkter markerar var minireningsverken finns.

Minireningsverk är en kompakt reningsteknik med mekanisk, biologisk och kemisk behandling av avloppsvatten. Tekniken är känslig och behöver regelbunden service och underhåll av sakkunnig. Fällningskemikalier behöver finnas tillgängligt i anläggningen för att reducera fosfor i avloppsvattnet. Anläggningen behöver i regel kompletteras med en efterbehandling, exempelvis resorptionsdike, för att minska mängden smittämnen i utgående vatten.

Enligt de flesta tillverkarna klarar anläggningarna utsläppskraven för en hög skyddsnivå ur miljösynpunkt. Det innebär att många minireningsverk är placerade i områden med utsläpp till en känslig recipient.

Med hänsyn till att minireningsverken kräver ständig skötsel, för att fungera, samt att de ofta är placerade i miljö känsliga områden finns ett behov av att bedriva tillsyn och kontrollera dess funktion.

Syfte

Syftet med tillsynen har varit att kontrollera verksamhetutövare med minireningsverk så att de upprätthåller en god skötsel av anläggningen och därmed minskar miljöpåverkan från dessa. Målet har också varit att medvetandegöra verksamhetsutövarna om miljö- och hälsoskyddsförvaltningens tillsyn.

Verksamhetsutövarna består främst av enskilda hushåll med minireningsverk för 1-5 personer. Några av tillsynsobjekten har varit minireningsverk som betjänar personalutrymmen vid företag.

Genomförande

Som ett första led i tillsynen har verksamhetsutövarna ombetts att skriftligen komma in med dokumentation i form av kopia på driftsjournal, serviceavtal och kvitton på inköp av kemikalier. För 2013 planerades tillsyn på 15 minireningsverk. Tillsynen omfattade enbart granskning av skötselredovisningar. Efter granskningen har verksamhetsutövarna fått ett bedömningsbrev där eventuella brister i dokumentation har meddelats.

Under 2014 har tillsynen både omfattat granskning av skötselredovisningar samt tillsyn genom platsbesök. För 2014 planerades tillsyn på 38 minireningsverk. Efter tillsyn har verksamhetsutövarna fått ett bedömningsbrev där eventuella brister har meddelats. Om allvarliga brister påträffas fattas beslut om föreläggande att åtgärda bristerna.

Övriga tillsynsprojekt

Utöver planerad periodisk tillsyn för 2014 så har miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltagit i både ett regionalt och ett nationellt projekt gällande tillsyn av minireningsverk. I miljösamverkan Halland har kommunerna gemensamt utarbetat vägledande material, exempelvis checklista, som en hjälp vid tillsyn av minireningsverk. Utöver det har deltagande kommuner bedrivit tillsyn och resultatet har förts samman i en rapport för vidare råd och rekommendationer gällande miljötillsyn.

I slutet av 2014 har det också initierats ett nationellt projekt gällande tillsyn på minireningsverk av Avloppsguiden (miljöförvaltningarnas användarförening). Syftet med detta projekt har dels varit att ta fram vägledande material för tillsyn (vilket till stor del bygger på det som tagits fram i Miljösamverkan Halland) men också att kontrollera minireningsverkens funktion genom provtagning.

Flera kommuner runt om i landet har tagit prov på olika fabrikat. I Falkenbergs kommun har provtagningar skett av fem anläggningar från tillverkaren BAGA. Bild 1 nedan visar ett platsbesök där provtagning sker på utgående avloppsvatten.

Bild 1- pågående provtagning av ett BAGA minireningsverk.

Resultat

Tillsyn 2013

Under 2013 har miljö- och hälsoskyddsförvaltningen haft tillsyn på totalt 17 minireningsverk. Två av anläggningarna var inte i bruk vid tillsynstillfället. Resterande verksamhetsutövare har redovisat dokumentation på årlig skötsel.

Utseendet på service rapporter och journaler varierar mellan olika tillverkare. Några större brister gällande dokumentationen har inte påträffats. En del verksamhetsutövare har meddelats att förbättra journalföringen av händelser såsom påfyllning av kemikalier, byte av förbrukningsmaterial samt egenkontroll.

Tillsyn 2014

Under 2014 planerades tillsyn av totalt 38 minireningsverk. Efter genomgång av register konstaterades att 26 anläggningar var möjliga att ha tillsyn på. Anledningen till detta var att några anläggningar inte tagits i bruk eller slutbesiktigats. Två anläggningar, som installerades i början av 2000-talet, uteslöts också eftersom de inte tillhörde kategorin minireningsverk.

Skötselredovisningar

Verksamhetsutövarna till de kvarvarande 26 minireningsverk begärdes komma in med skötselredovisningar på samma sätt som tidigare år. Resultatet visar att verksamhetsutövarna har kontinuerlig skötsel av sina anläggningar. Service utförs av sakkunnig minst 1 gång/år och fällningskemikalier köps in årligen. Det som brister gällande dokumentation är återigen verksamhetsutövarnas journalföring av driften. Några allvarliga brister har inte kunnat utläsas av skötselredovisningarna.

Platsbesök

Utöver att granska skötselredovisningar har också platsbesök genomförts på 16 av de 26 minireningsverk under 2014. Bild 2 nedan visar ett av de minireningsverk som besöktes på plats. Vid tillsynen har checklista och annat vägledande material från miljösamverkan Halland använts. Anläggningarna har kontrollerats okulärt och frågor har kunnat ställas till verksamhetsutövarna om drift och skötsel. Vid tillsynerna har inga allvarliga brister kunnat konstateras gällande drift och skötsel. Det är inga verksamhetsutövare som missköter sina anläggningar och platsbesöken bekräftar att anläggningarna sköts och servas.

Bild 2 – platsbesök vid ett minireningsverk av fabrikatet Green Rock.

Provtagning

För att ytterligare bedöma minireningsverkens funktion och påverkan på miljön behöver prov tas på utgående vatten från anläggningen. Eftersom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltagit i Avloppsguidens nationella tillsynsprojekt så har provtagning kunnat genomföras på fem anläggningar i kommunen. Samtliga anläggningar var av fabrikkatet BAGA. Stickprov har skett på utgående avloppsvatten och därefter har proverna skickats till ackrediterat labb för analys.

I skrivande stund har 4 av 5 provtagningar analyserats. Resultaten visar, trots att anläggningarna servas och sköts, inte lever upp till den reningskapacitet som tillverkaren anger. I dessa provtagningar är det reduktionen av kväve och fosfor i avloppsvattnet som är låg. Enligt tillverkaren, BAGA, beror den låga reduktionen på att ventilationen av anläggningen inte fungerat tillfredställande eller att doseringen av kemikalier inte varit rätt inställd.

Tillverkaren BAGA har åtagit sig att i början av 2015 utreda funktionen av berörda anläggningar samt genomföra nya provtagningar. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen kommer följa upp detta arbete.

Avloppsguiden kommer under 2015 sammanställa en rapport med resultatet av samtliga provtagningar som skett av olika minireningsverk runt om i landet.

Diskussion

Resultatet av tillsyn på minireningsverk i Falkenbergs kommun under 2013 och 2014 visar att verksamhetsutövarna sköter sina anläggningar och att sakkunniga kontrollerar dem. Servicerapporterna som upprättas redovisar vad som byts ut, kontrolleras m.m. Det saknas dock någon form av bedömning i rapporterna som anger att anläggningen fungerar tillfredställande.

Det kan vara svårt för tillsynsmyndigheten, att enbart via dokumentation, utläsa att anläggningen fungerar som den ska. För att få en bättre kvalitet i tillsynen bör platsbesök genomföras där både anläggningen och dokumentation kan granskas. Det hade också varit bra att ta fram en gemensam bedömningsmall som de olika tillverkarna kan fylla i vid service. Detta för att underlätta tillsynsmyndighetens granskning av dokumentation.

Som anges ovan bör både platsbesök och granskning av dokumentation göras vid tillsyn. Ett lämpligt intervall för tillsyn av minireningsverk bedöms vara vart tredje år. Det innebär att periodisk tillsyn behöver ske på ca 15 minireningsverk per år i Falkenbergs kommun. Tillsynstiden för att genomföra inspektion och dokumentera bedöms vara 3 timmar. Avgiften för tillsyn bör delas upp och uttas varje år där varje anläggning debiteras med 1 timma.

Genomförda provtagningar av minireningsverk indikerar att det inte är tillräckligt att kontrollera anläggningen okulärt samt granska skötselredovisningar. För att bedöma anläggningarnas miljöpåverkan behöver provtagningar ske med jämna mellanrum. Först och främst behöver provtagna anläggningar följas upp för att se så åtgärder vidtas. Därefter vore det rimligt att samtliga minireningsverk, med möjligheter till provtagning, får ett krav om att ta ett prov på utgående vatten.

Som helhet har tillsynen gett besked om att kontroll behöver ske fortlöpande av minireningsverk. Verksamhetsutövarna har blivit medvetna och miljö- och hälsoskyddsförvaltningens tillsyn och varför den utförs. Tillsynen samt deltagandet i tillsynsprojekt har förbättrat miljö- och hälsoskyddsförvaltningens kompetens på området samt utvecklat nya arbetsmetoder.